

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ПОВІТРЯНОГО ТРАНСПОРТУ

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач випускової кафедри

_____ Олена АРЕФ'ЄВА
« _____ » _____ 2022р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

(ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА)

ЗДОБУВАЧА ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТР
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 051 «ЕКОНОМІКА»
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА «ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА»

Тема: «Ефективність управління виробничим потенціалом підприємства в умовах неомодернізації»

Виконавець: Вікентьєв Ілля Олегович

Керівник: к.е.н., доцент Сімкова Тетяна Олексіївна

Нормоконтролер: к.е.н., старший викладач Сафонік Н.П.

КИЇВ 2022

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет економіки та бізнес-адміністрування
Кафедра економіки повітряного транспорту
Спеціальність: 051 «Економіка»
Освітньо-професійна програма: «Економіка підприємства»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач випускової кафедри
Олена АРЕФ'ЄВА

« ____ » _____ 2022 р.

ЗАВДАННЯ

на виконання кваліфікаційної роботи

Вікентьєва Іллі Олеговича

(П.І.Б. здобувача)

1. Тема роботи «Ефективність управління виробничим потенціалом підприємства в умовах неомодернізації» затверджена наказом ректора від 26.08.2022 р. № 1128/ст.
2. Термін виконання роботи: з 26.09.2022 р. по 30.11.2022 р.
3. Вихідні дані роботи: Плани, звіти, фінансова звітність, законодавчі та нормативні акти, статистичні дані, наукові та методичні праці вітчизняних та зарубіжних вчених, електронні інформаційні джерела.
4. Зміст пояснювальної записки: вступ; теоретичні основи управління виробничим потенціалом підприємства на сучасному етапі економічного розвитку; дослідження ефективності управління виробничим потенціалом підприємств автомобільного транспорту; розробка та обґрунтування заходів ефективності управління виробничим потенціалом транспортних підприємств; висновки; додатки.
5. Перелік обов'язкового ілюстративного матеріалу: характеристика елементів механізму управління виробничим потенціалом підприємства; етапи управління виробничим потенціалом; механізм управління виробничим потенціалом; фінансові показники економічної діяльності ТОВ «Транс Експрес»; показники вартості ТОВ «Транс Експрес»; чинники впливу на потенціал розвитку підприємств автотранспорту; результати моделювання залежності відносного приросту виручки від незалежних змінних; організаційно-економічний механізм управління розвитком вантажного автотранспортного підприємства; фактори формування виробничого потенціалу вантажного автотранспортного підприємства

6. Календарний план-графік

№ пор.	Завдання	Термін виконання	Підпис керівника
1.	Видача завдання	26.09.2022	
2.	Збір та оброблення статистичної інформації	27.09.2022- 30.09.2022	
3.	Вивчення стану проблем, опрацювання джерел	01.10.2022- 09.10.2022	
4.	Дослідити теоретичні основи управління виробничим потенціалом підприємства на сучасному етапі економічного розвитку	10.10.2022- 20.10.2022	
5.	Провести аналіз ефективності управління виробничим потенціалом підприємств автомобільного транспорту	21.10.2022- 31.10.2022	
6.	Розробити та обґрунтувати заходи ефективності управління виробничим потенціалом транспортних підприємств	01.11.2022- 13.11.2022	
7.	Написання вступу та висновків	14.11.2022- 15.11.2022	
8.	Оформлення пояснювальної записки, графічного матеріалу, підготовка доповіді, передзахист	16.11.2022- 20.11.2022	
9.	Проходження нормоконтролю, перевірка на плагіат, оформлення документів до захисту, рецензування роботи, подання роботи на кафедрі	14.11.2022- 21.11.2022	

7. Дата видачі завдання: 26.09.2022 р.

Керівник кваліфікаційної роботи _____
(підпис керівника)

Сімкова Т.О.
(П.І.Б.)

Завдання прийняв до виконання _____
(підпис випускника)

Вікентьев І.О.
(П.І.Б.)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка до кваліфікаційної роботи «Ефективність управління виробничим потенціалом підприємства в умовах неомодернізації»: 131 с., 18 рис., 23 табл., 80 використаних джерела, 4 додатки.

ПОТЕНЦІАЛ, ВИРОБНИЧИЙ ПОТЕНЦІАЛ, УПРАВЛІННЯ, АВТОТРАНСПОРТНЕ ПІДПРИЄМСТВО, СТРАТЕГІЯ, РОЗВИТОК, СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ.

Об'єкт дослідження – сукупність процесів управління виробничим потенціалом ТОВ «Транс Експрес», що функціонує в умовах неомодернізації. Предмет дослідження – сукупність теоретичних, методичних і практичних підходів до забезпечення ефективності управління виробничим потенціалом підприємства.

Метою кваліфікаційної роботи є обґрунтування і розробка теоретико-методичних засад і практичних рекомендацій щодо ефективності управління виробничим потенціалом підприємств в умовах неомодернізації.

Методи дослідження. Теоретичним та методологічним підґрунтям дослідження слугували праці провідних вітчизняних й іноземних учених, методологія та загальносистемні принципи проведення комплексних наукових досліджень. Із спеціальних методів дослідження у роботі використано: абстрактно-логічний – для дослідження розвитку поставлених проблем та узагальнення висновків; теоретичного узагальнення – у процесі розкриття сутності категорії «стратегія розвитку»; спостереження, порівняльних переваг, економічного аналізу, групування та порівняння – для дослідження динаміки розвитку автотранспортного підприємства; економіко-статистичний – при оцінці стану розвитку підприємства автомобільного транспорту; метод групувань – при поглибленні загальної класифікації напрямків стратегічного розвитку; графічний, економіко-математичного моделювання – для проведення експериментального дослідження.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у поглибленні існуючих теоретико-методичних й практичних засад щодо ефективності управління виробничим потенціалом автотранспортного підприємства :

- запропоновано удосконалений організаційно-економічний механізм управління розвитком вантажного автотранспортного підприємства, який передбачає оцінку поточних тенденцій розвитку, виявлення проблем, сфер їх прояву та відповідних функціональних стратегій, що повинні використовуватися для розробки відповідних заходів щодо усунення виявлених проблем;

- виокремлено сукупність факторів формування виробничого потенціалу вантажного автотранспортного підприємства, з урахуванням факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, які є критичними факторами, що впливають на формування складових внутрішньої вартості, можуть бути визначені безпосередньо і є керованим з боку підприємства;

- визначено динамічну модель розвитку, яка відображає співвідношення темпів приросту показників виробничого потенціалу, яка передбачає порівняння з нормативним напрямом співвідношень. Динамічна модель дозволяє фокусувати увагу керівництва на проблемах, що мають місце у розвитку вантажних автотранспортних підприємств, та розробляти заходи в рамках функціональних стратегій із врахуванням впливу вартості, а отже забезпечує не тільки усунення виявлених відхилень.

Рекомендації щодо використання результатів. Розроблені в кваліфікаційній роботі теоретичні положення й методичні та практичні рекомендації щодо ефективності управління виробничим потенціалом можуть бути використані на вітчизняних автомобільних підприємствах.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ	11
1.1. Сутність, властивості та структура виробничого потенціалу підприємства.....	11
1.2. Методи управління виробничим потенціалом підприємств	19
1.3. Методичні підходи до удосконалення управління виробничим потенціалом в умовах неомодернізації.....	30
Висновки до першого розділу.....	44
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ	46
2.1. Аналіз потенціалу автомобільного транспорту України.....	46
2.2. Оцінка виробничо-фінансової діяльності ТОВ «Транс Експрес».....	53
2.3. Фактори впливу на виробничий потенціал та вартість автотранспортного підприємства	61
Висновки до другого розділу	72
РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА ТА ОБГРУНТУВАННЯ ЗАХОДІВ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВ	74
3.1. Напрямки підвищення ефективності управління виробничим потенціалом вантажних автотранспортних підприємств.....	74
3.2. Динамічна модель розвитку виробничого потенціалу ТОВ «Транс Експрес» на основі вартісного підходу	81
3.3. Моделювання ефективності управління виробничим потенціалом вантажного автотранспортного підприємства на основі вартісного підходу».....	95
Висновки до третього розділу.....	107
ВИСНОВКИ	109
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	114
ДОДАТКИ	121

ВСТУП

Актуальність дослідження. В даний час модернізація економіки отримала статус національної ідеї. При всьому благотворному впливі глобальної економічної відкритості неминуче виникає питання про можливий підризок конкурентоспроможності та економічної безпеки. Модернізація економіки є питанням виживання країни в сучасному світі. В умовах неомодернізації актуальними стають проблеми конкурентоспроможності та сталого розвитку підприємств на базі більш повного використання і нарощування їх виробничого потенціалу. Суть сталого розвитку підприємства полягає в цілеспрямованій зміні факторів його внутрішнього середовища з урахуванням вимог зовнішнього середовища і одночасним забезпеченням підприємства комплексною стійкістю.

На жаль, в економіці існує ряд соціально-економічних передумов для слабкого розвитку цього виду ресурсів в практиці господарюючих суб'єктів. У зв'язку з цим актуальним стає виявлення стратегії розвитку підприємства і стратегії в сфері управління виробничим потенціалом підприємства з метою підвищення ефективності його господарської діяльності. У цьому контексті тема дослідження набуває актуальності і важливості.

Питанням управління виробничим потенціалом підприємства в умовах неомодернізації протягом останніх років приділяється все більше уваги зі сторони науковців різних країн, однак кожен дослідник зосереджує свою увагу на відокремлених елементах комплексної системи управління виробничим потенціалом. Теоретико-методологічні та економіко-організаційні аспекти управління виробничим потенціалом підприємства висвітлено в працях українських науковців, таких як: В. А. Андрійчук, В. В. Коновал, Р. В. Римарчук, О. Г. Гончаренко, Ю. Ю. Колесниченко, Н. Г. Сейсебаєва, Д. О. Сугоняко, Т. В. Полковниченко, О. В. Руда, Л. М. Мельник, В. Ільчук, Г. М. Тарасюк, А. А. Корнійчук та ін.

Метою кваліфікаційної роботи є обґрунтування і розробка теоретико-методичних засад і практичних рекомендацій щодо ефективності управління виробничим потенціалом підприємств в умовах неомодернізації. Для досягнення зазначеної мети у дослідженні були поставлені такі основні задачі:

- узагальнити теоретичні положення науковців щодо сутності поняття «виробничий потенціал» та його класифікації;
- розглянути методи управління виробничим потенціалом підприємств;
- дослідити методичні підходи до удосконалення управління виробничого потенціалу з метою підвищення ефективності;
- визначити та охарактеризувати внутрішні фактори, що впливають на розвиток автотранспортних підприємств та їх ринкову вартість;
- поглибити науково-методичні підходи до управління розвитком вантажних автотранспортних підприємств та обґрунтувати вид вартісної оцінки, що може застосовуватися з метою визначення ефективності управлінських дій;
- запропонувати методичний інструментарій виявлення проблем та визначення якості вжитих заходів, спрямованих на забезпечення ефективного функціонування та стійкого розвитку вантажних автотранспортних підприємств;
- розробити організаційно-економічний механізм управління розвитком вантажних автотранспортних підприємств;
- запропонувати критерій ефективності управління;
- розробити методичні рекомендації щодо інтеграції управління розвитком вантажних автотранспортних підприємств на основі вартісного підходу до його існуючої системи управління.

Об'єкт дослідження – сукупність процесів управління виробничим потенціалом ТОВ «Транс Експрес», що функціонує в умовах неомодернізації.

Предмет дослідження – сукупність теоретичних, методичних і практичних підходів до забезпечення ефективності управління виробничим потенціалом підприємства.

Методи дослідження. Теоретичним та методологічним підґрунтям дослідження слугували праці провідних вітчизняних й іноземних учених, методологія та загальносистемні принципи проведення комплексних наукових досліджень. Із спеціальних методів дослідження у роботі використано: абстрактно-логічний – для дослідження розвитку поставлених проблем та узагальнення висновків; теоретичного узагальнення – у процесі розкриття сутності категорії «стратегія розвитку»; спостереження, порівняльних переваг, економічного аналізу, групування та порівняння – для дослідження динаміки розвитку автотранспортного підприємства; економіко-статистичний – при оцінці стану розвитку підприємства автомобільного транспорту; метод групувань – при поглибленні загальної класифікації напрямків стратегічного розвитку; графічний, економіко-математичного моделювання – для проведення експериментального дослідження.

Інформаційною базою дослідження стали законодавчі і нормативні акти України, що регламентують господарську діяльність, офіційні матеріали Державного комітету статистики України, звітність автотранспортних підприємств, вітчизняні та зарубіжні джерела наукової та технічної інформації (статті, монографії, звіти з досліджень, доповіді, тези, збірники наукових праць і наукові журнали), періодичні видання і щорічники профільних організацій, публічні звіти підприємств.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у поглибленні існуючих теоретико-методичних й практичних засад щодо ефективності управління виробничим потенціалом автотранспортного підприємства :

- запропоновано удосконалений організаційно-економічний механізм управління розвитком вантажного автотранспортного підприємства, який передбачає оцінку поточних тенденцій розвитку, виявлення проблем, сфер їх прояву та відповідних функціональних стратегій, що повинні використовуватися для розробки відповідних заходів щодо усунення виявлених проблем;

- виокремлено сукупність факторів формування виробничого потенціалу вантажного автотранспортного підприємства, з урахуванням

факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, які є критичними факторами, що впливають на формування складових внутрішньої вартості, можуть бути визначені безпосередньо і є керованим з боку підприємства;

– визначено динамічну модель розвитку, яка відображає співвідношення темпів приросту показників виробничого потенціалу, яка передбачає порівняння з нормативним напрямом співвідношень. Динамічна модель дозволяє фокусувати увагу керівництва на проблемах, що мають місце у розвитку вантажних автотранспортних підприємств, та розробляти заходи в рамках функціональних стратегій із врахуванням впливу вартості, а отже забезпечує не тільки усунення виявлених відхилень.

Розроблені в кваліфікаційній роботі теоретичні положення й методичні та практичні рекомендації щодо ефективності управління виробничим потенціалом можуть бути використані на вітчизняних автомобільних підприємствах.

Кваліфікаційна робота є самостійно виконаною, завершеною роботою.

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел з 80 найменувань, поданих на 7 сторінках, 4 додатки.

Основний текст кваліфікаційної роботи викладено на 131 сторінках комп'ютерного тексту. Робота містить 23 таблиці і 18 рисунків.

ВИСНОВКИ

1. На основі аналізу теоретичних підходів до тлумачення поняття виробничий потенціал, узагальнене поняття, що виробничий потенціал це сукупність можливостей всіх технічних і соціальноекономічних систем, які знаходяться в тісному взаємозв'язку і взаємозалежності, а також забезпечують здійснення ефективної операційної та стратегічної діяльності підприємства. Поняття управління - усвідомлена, цілеспрямована дію суб'єктів управління на об'єкти управління (окремих людей, трудові колективи і більш широкі спільноти, а також на економічні об'єкти - підприємства) з метою досягнення цими суб'єктами цілей і забезпечення стабільності і динамічності розвитку керованого об'єкта.

2. Виходячи із теоретичних підходів узагальнено, що система управління виробничим потенціалом пов'язана із загальною системою управління бізнесом компанії, так як прийняття управлінських рішень в сфері управління виробничим потенціалом компанії прямо або побічно впливає на рівень витрат і фінансових результатів. Управління виробничим потенціалом передбачає наявність комплексної системи дій для забезпечення розробки взаємопов'язаних управлінських рішень.

2. Управління виробничим потенціалом є складним багатоцільовим процесом, який вимагає оцінки багатьох факторів, розробки численних взаємопов'язаних заходів, залучення та координації роботи всіх служб та фахівців різного профілю.

3. Оптимізація системи управління виробничим потенціалом – це безперервний процес планування, обліку, аналізу, контролю складових виробничого потенціалу та прийняття рішень щодо подальшої економічної політики підприємства з використанням інструментів стимулювання працівників на всіх рівнях організаційної структури. А оцінка виробничого

потенціалу на нашу думку повинна здійснюватися з використанням витратного методу, але при застосуванні інтегральним методом.

4. Дослідження показали що в умовах неомодернізму система управління виробничим процесом повинна включати наступні компоненти: оцінка динаміки і структури виробничого потенціалу; оцінка ефективності його використання; оцінка конкурентоспроможності продукції і її частки на ринку; аналіз резервів і втрат в результаті зниження ефективності використання виробничого потенціалу; вибір стратегії і тактики щодо підвищення конкурентоспроможності підприємства; проведення заходів щодо освоєння виявлених резервів і підвищенню конкурентоспроможності підприємства виходячи з його стратегії і тактики.

5. Відповідно до результатів аналізу виробничого потенціалу автотранспортної галузі України можна зробити висновок, що в існуючих умовах функціонування галузевими напрямками розвитку вантажних підприємств автомобільного транспорту України є: стан рухомого складу автотранспортних підприємств, що характеризується великою часткою зношеності; застарілою матеріально-технічною базою; не повною відповідністю вимогам країн ЄС, що обумовлює види перевезень; забезпеченість кадрами, що характеризується високою плінністю; невеликою часткою молоді; переважно зрілим віком працівників; типи вантажів (структура перевезень), що визначається запитами замовників та наявним складом рухомого складу.

6. Пріоритетними напрямками розвитку галузі є відбудова транспортної галузі після військової агресії Російської Федерації, а саме забезпечення ефективного державного управління транспортним сектором; надання якісних та ефективних послуг перевезень; забезпечення сталого фінансування транспорту; підвищення безпеки та надійності перевезень; міської мобільності та регіональної інтеграції України. Надання державою пріоритету зазначеним стратегічним напрямкам створить передумови для активізації інвестиційної та інноваційної діяльності в транспортній галузі.

7. З'ясовано, що на виробничий потенціал підприємства впливають зовнішні та внутрішні фактори. На основі дослідження існуючих класифікацій було систематизовано та запропоновано авторське групування факторів впливу на потенціал підприємства, за яким до факторів зовнішнього середовища віднесено чинники національного рівня, галузевого рівня у транспортній галузі, ринкового сегменту автомобільного транспорту, галузевого рівня щодо інших галузей економіки, до факторів внутрішнього середовища: чинники результативності економічної діяльності, ресурсного стану, функціонування та розвитку.

8. Шляхом побудови регресійних моделей залежностей таких показників, як відносний приріст виручки, продуктивність праці, від внутрішніх факторів визначено фактори, що мають вплив на залежні змінні автотранспортного підприємства ТОВ «Транс Експрес». За кожним з впливових факторів запропоновано сукупність заходів, реалізація яких відбувається на стратегічному, тактичному та оперативному рівнях управління і стосується операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Реалізація запропонованих заходів забезпечить зростання грошових потоків, прибутку та, в результаті, вартості підприємства у цілому.

9. Запропоновано удосконалений організаційно-економічний механізм управління розвитком вантажного автотранспортного підприємства, який передбачає оцінку поточних тенденцій розвитку, виявлення проблем, сфер їх прояву та відповідних функціональних стратегій, що повинні використовуватися для розробки відповідних заходів щодо усунення виявлених проблем. В основу характеристики динаміки зміни співвідношень показників під впливом управлінських рішень покладено «золоте правило економіки». За критерій ефективності управління розвитком вантажного автотранспортного підприємства запропоновано показник «цінність спреду», що обчислюється як різниця між внутрішньою дохідністю підприємства та середньозваженою вартістю фінансування його діяльності.

10. З урахуванням факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, автором виокремлено сукупність факторів формування виробничого потенціалу вантажного автотранспортного підприємства, які є критичними факторами, що впливають на формування складових внутрішньої вартості, можуть бути визначені безпосередньо і є керованим з боку підприємства. На відміну від інших трактувань, цей підхід звужує перелік критичних факторів, що можуть бути віднесені до «фактору потенціалу», відкидаючи з розгляду ті фактори, на які підприємство впливати не може або таких, що не мають визначального значення при формуванні виробничого потенціалу підприємства.

11. Запропоновано динамічну модель розвитку, яка відображає співвідношення темпів приросту показників (чисельності працівників, сукупних активів, виручки від реалізації послуг, чистого прибутку, дивідендів акціонерам (власникам підприємства), обсягів виконаних перевезень, витрат на оплату праці, продуктивності праці, собівартості послуг), яка передбачає порівняння з нормативним напрямом співвідношень. Динамічна модель дозволяє фокусувати увагу керівництва на проблемах, що мають місце у розвитку вантажних автотранспортних підприємств, та розробляти заходи в рамках функціональних стратегій із врахуванням впливу вартості, а отже забезпечує не тільки усунення виявлених відхилень, а й приріст внутрішньої вартості підприємства.

12. Аналіз факторів динамічної моделі розвитку ТОВ «Транс Експрес» демонструє сукупність наслідків повільної адаптації підприємства до нових умов господарювання, пов'язаних із карантинними обмеженнями, посиленням вимог Європейського союзу до транспортних засобів перевізників (зменшення чистого прибутку, виручки від реалізації послуг, обсягів виконаних перевезень, продуктивності праці, виплат дивідендів акціонерам (власникам підприємства)) а також військового стану.

13. За результатами аналізу було обґрунтовано зміст стратегії розвитку ТОВ «Транс Експрес», яка за змістом являє собою інноваційно-інвестиційною стратегією зростання та передбачає реалізацію низки заходів в межах функціональних стратегій операційної, інвестиційної та адаптаційної складової

внутрішньої вартості підприємства. Важливим заходом реалізації інноваційно-інвестиційної стратегії є розширене оновлення матеріально-технічної бази, зокрема існуючого рухомого складу (з придбанням транспортних засобів стандарту «Євро-6»), та посилення інноваційної активності підприємства в сфері надання основних та додаткових транспортних послуг. Реалізація інноваційно-інвестиційної стратегії, що передбачає економічне зростання з елементами стабілізації, дозволить збільшити річний грошовий потік, внутрішню вартість, внутрішню норму прибутку.

Vikentyev I. O.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ареф'єва О.В., Коренков О.В. Управління потенціалом розвитку промислових підприємств : монографія. Київ: ГРОТ, 2004. 165 с.
2. Ареф'єва О.В. Формування стратегії функціонування і розвитку інтегрованих виробничих систем. *Економіка і управління*. 2004. № 9. С. 23-31.
3. Ареф'єва О.В., Пілецька С.Т. Просторово-адаптивний підхід до формування конкурентної стратегії підприємства. *Бізнес-інформ*. 2018. № 5. С. 408-415.
4. Ареф'єва О.В., Кондратюк О.І. Стратегічне забезпечення життєвого циклу підприємства. *Актуальні Проблеми Економіки*. 2008. №3 (81). С. 43-49.
5. Ареф'єва О. В., Пілецька С. Т., Заболотна Д. В. Стратегічні ресурси забезпечення економічного потенціалу в контексті інтеграційно-диверсифікаційного розвитку підприємства. *Бізнес Інформ*. 2020. №11. С. 398–404. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-11-398-404> (дата звернення: 05.11.2022).
6. Ареф'єва О.В. Пілецька С.Т., Резніченко Д.С. Стратегічне управління потенціалом інноваційного підприємства. Інноваційні платформи управління економічними процесами в умовах цифровізації економіки : кол. моногр. За ред. д.е.н., проф. Прохорової В.В. Х.: Видавництво Іванченка І.С., 2020. 293 с. підр. 4.1 С. 183-194.
7. Ареф'єва О.В., Мягих І.М. Стратегія і тактика розвитку інтегрованих бізнес-структур : монографія. К.: Лазуріт-Поліграф, 2012. 217 с.
8. Бідняк М.Н., Бондар Н.М. Планування інвестицій на автомобільному транспорті. *Наукове видання*. К., 2000. 118 с.
9. Бойко В.В., Кириченко Г. В. Вибір критеріїв формування стратегій розвитку підприємств автомобільного транспорту. *Вісник Національного транспортного університету: в 2-х частинах Частина 1. Науково-технічний збірник*. К., 2011. № 24. С. 188-192.

10. Бондар Н.М. Механізми регулювання розвитку виробничого потенціалу транспортних підприємств в умовах трансформації економіки. *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»*. Збірник наукових праць Тематичний випуск: технічний прогрес і ефективність виробництва. Харків, НТУ «ХПІ». 2008. №54 (3). С. 30-34
11. Бондар Н.М. Потенціал підприємства автомобільного транспорту та його оцінка. *Вісник НТУ*, 2007. № 15, частина 1. С.199-202
12. Василенко В. О., Ткаченко Т. І. Стратегічне управління організаціям: навч. посіб. 2-ге вид., доп. К. : Центр навчальної літератури, 2004. 400 с.
13. Вовк, О. М., Ковальчук, А. М. Стратегічне управління розвитком підприємств в умовах конкурентної економіки. *Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України*, (1). 2019. С. 20-32.
14. Вовк О.М., Аверічев І.М. Стратегічні напрямки розвитку ринку транспортних послуг в Україні. *Економіка, менеджмент, бізнес*. 2015. Вип. 2(12). С. 146-150.
15. Василюга, С. М. Поняття стратегії розвитку підприємства. *Економіка та держава*. 2020. № 1. С.121-125.
16. Василенко В.О., Ткаченко Т.І. Стратегічне управління підприємством: навч. посібник. Київ: ЦНЛ, 2011. 400 с.
17. Васильченко В. А. Стратегічне управління: навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2003. 396 с.
18. Величко, Т. Г. Основні напрями стратегічного управління підприємством в умовах сталого розвитку. *Агросвіт*. 2020. № 7. С. 92-96.
19. Венжега, Р. В. Теоретичні аспекти стратегічного розвитку промислових підприємств. *Научный вестник Донбасской государственной машиностроительной академии*. 2017. № 1. С.120-130.
20. Виноградський М.Д., Виноградська А.М., Шканова О.М. Менеджмент організації: навч. посібник. К., 2002. 430 с.

21. Галушка, З. І. Стратегічний менеджмент як нова управлінська філософія: суть та етапи розвитку. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2011. № 3. С. 20-24.
22. Герасимчук В.Г. Стратегічне управління підприємством. Графічне моделювання. *Навч. посібник*. 2000. Київ. КНЕУ, 360 с.
23. Голишева, Є. О., Грищенко, О. Ф., Ілляшенко, Н. С. Класифікація стратегічних напрямів науково-технологічного розвитку підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2018. № 3. С. 128-131.
24. Діденко, Є. О., Андрушко, А. А. Основи стратегічного планування інноваційного розвитку підприємства. *Ефективна економіка*. 2018. С. 38-49.
25. Гушко С.В. Управління промисловим підприємством на основі ефективних методів аналізу. *Збірник наукових праць ЧДТУ. Серія економічні науки*. 2009. № .22. С. 99–102.
26. Залуцький В.П. Сутність соціально-економічного розвитку машинобудівних підприємств: методи та принципи їх забезпечення. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2009. № 19. С. 163-169.
27. Зарубінський В.М. Фінансове управління підприємством: принципи, методи та інструменти. *Актуальні проблеми економіки*. 2009. №1. С. 171–175.
28. Зозульов О., Длігач А. Сучасні проблеми менеджменту українських підприємств. *Економіка України*. 2002. №6. С. 41.
29. Іванілов О.С., Дмитрієв І.А., Шевченко І.Ю. Економіка підприємств автомобільного транспорту: підручник. Харків. 2017. 632 с.
30. Іванюта, В. Ф. Стратегія економічного розвитку національної економіки. *Науковий вісник PUET: Economic Sciences*. 2019. № 2. С. 14-28.
31. Керанчук Т.Л. Концепція вартісно-орієнтованого управління підприємством та можливості її адаптації в Україні. *Фінанси України*. 2011. №7. С. 104–113.
32. Кашуба, Я. М. Вибір методів та підходів стратегічного управління розвитком підприємництва. *Економіка та держава*. 2011. № 9. С. 16-17.

33. Кириченко Г.В. Концепція вартісного підходу до управління підприємствами. *Сучасні тенденції розвитку світової економіки: збірник матеріалів ІХ Міжнародної науково-практичної конференції*, м. Харків, 26 трав. 2017 р. Том II. Харків, ХНАДУ. 2017. С.47-49

34. Кириченко Г.В. Організаційно-економічний механізм формування стратегії розвитку автотранспортних підприємств з використанням вартісного підходу. *Збірник наукових праць ДУІТ. Серія «Економіка і управління»*, 2020. с.61- 76.

35. Кириченко Г.В. Основні аспекти розробки і реалізації вартісно-орієнтованої стратегії на автотранспортних підприємствах. Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми формування та розвитку інноваційної інфраструктури», Львів 23–25 травня 2019 р. Львів, Видавництво Львівської політехніки, 2019. с. 117 – 118

36. Кириченко Г.В. Принципи формування орієнтованої на вартість стратегії розвитку підприємства автомобільного транспорту. *Вісник Національного транспортного університету: Частина 1. Науково-технічний збірник*. К., 2012. с. 371-374.

37. Корецька С.О., Якимчук А.Ю., Карпан Т.С. Економіка автомобільного транспорту. *Навчальний посібник*. Рівне. НУВГП, 2012. 309 с.

38. Киш, Л. М. Стратегічне управління, як основна частина менеджменту підприємства. *Причорноморські економічні студії*. 2019. № 38, ч. 1. С. 107-114.

39. Кіндрацька Г.І. Основи стратегічного менеджменту: навч. посібник. Вид. 2-ге. Львів: КІНПАТРИ ЛТД, 2003. С. 264.

40. Клімова О.І. Методики проведення аналізу стратегічного розвитку підприємства. *Економіка та держава*. 2008. №4. С. 54.

41. Коваль, В. В., Толкачова, Г. В., Небога, Т. В. Стратегічні орієнтири розвитку сфери інфокомунікацій як складової національної інноваційної інфраструктури. *Проблеми економіки*. 2017. № 1. С. 46-57.

42. Масленикова Н.П. Управление развитием организации. М.: Центр экономики и маркетинга, 2002. 304 с.
43. Михайличенко К. М. Транспортна стратегія у національних інтересах України. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2017. № 2. С. 82–94.
44. Могилевська О.Ю. Специфіка стратегічного управління промисловим підприємством. *Економіка і держава*. 2007. №2. С. 30.
45. Мурована, Т. О., Антонюк, Я. Ю. Управління бізнес-процесами в контексті стратегічного розвитку підприємств. *Економіка та держава*. 2020. № 3. С.100-103.
46. Кучер А. Механізм стратегії розвитку підприємства харчової промисловості. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2010. №1. С. 95-100.
47. Логінов П.П. Стратегічний підхід до управління стратегічною позицією підприємства. *Менеджмент в Росії і зарубіжжю*. 2008. №4. С.46-54.
48. Мескон М.Х., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента / Пер. с англ. М.: Дело, 1992. 702 с.
49. Наливайко А.П. Теорія стратегії підприємства. Сучасний стан та напрямки розвитку: Монографія. К.: КНЕУ, 2001. 227 с.
50. Немцов В.Д. Довгань Л.Є. Стратегічний менеджмент: Навч. посібник. К.: ТОВ “УВПК “Ексоб”, 2001. 312 с.
51. Орлова, Н. С., Іващенко, А. І. Стратегічне управління розвитком економіки України. *Економіка та держава*. 2009. № 6. С.18-20.
52. Охріменко А.Г. Основы менеджмента: навч. посібник. К.: ЦУЛ, 2006. с. 130.
53. Парсяк В.Л. Планування господарської діяльності малих та середніх підприємств: монографія. К., 2001. 251 с.
54. Пастухова В.В. Аналіз системи стратегічного управління підприємством: методологічний аспект. *Фінанси України*. 2000. №10. С. 26-31.

55. Пастухова В.В. Стратегічне управління підприємством: філософія, політика, ефективність: монографія. К., 2002. 287 с.
56. Пересада А.А. Управління інвестиційним процесом К.: Лібра, 2002. 232 с.
57. Пашенко, О. П. Стратегічне управління розвитком підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2011. С. 99-103.
58. Пономаренко В. С. Стратегія розвитку підприємства в умовах криз : монографія / В. С. Пономаренко, О. М. Тридід, М. О. Кизим. Х.: Видавничий Дім «ІНЖЕК», 2003. 328 с.
59. Попова Н. В. Розробка стратегії розвитку підприємства. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2010. № 29 С. 359-363
60. Раєвцева О. В. Управління розвитком підприємства: методологія, механізми, моделі : монографія Х.: ВД «ІНЖЕК», 2006. 496 с.
61. Редченко К. І. Стратегічний аналіз у бізнесі : навч. посібн. 2-ге вид., доп. Львів : "Новий світ 2000", 2007. 272 с.
62. Сердюк О.Д. Теорія та практика менеджменту: навч. Посіб. К.: Професіонал, 2004.
63. Ситніченко В., Кисельова Г. Сучасні системи менеджменту – основа сталого розвитку підприємства. *Стандартизація, сертифікація, якість*. 2004. №3. с.59-61
64. Скібіцька Л.І. Менеджмент: навч. посіб. К., 2007. 189 с.
65. Скібіцький О.М. Стратегічний менеджмент: навч. посіб. К.: Центр навч. літ-ри, 2006. 312 с.
66. Смолін І.В. Моделі стратегічного управління та умови їх застосування. *Статистика України*. 2003. №4. С. 52-55.
67. Смолін І.В. Стратегічне планування розвитку організації: моногр. К.: КНТЕУ, 2004. 344с.
68. Сокиринська І. Г. Аспекти стратегічного розвитку підприємства *Вісник СумДУ «Економіка»*. 2011. №4. С. 165-168

69. Спіріна М.В. Стратегія управління конкурентоспроможністю підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2004. № 8. с. 176-189.
70. Тарасюк Г.М. Планування діяльності підприємства Житомир : ЖДТУ, 2003.
71. Таркуцяк А.О. Фінансовий аналіз та управлінські рішення: навч. Посіб К.: Вид-во «Єропен» УПТУ, 2001.
72. Тарнавська Н.П., Пушкар Р.М. Менеджмент: Теорія та практика: Підручник для вузів. Тернопіль: Карт-бланки, 1997
73. Фатхутдинов Р.А. Управление конкурентоспособностью организации: Учебник М.: Изд-во Эксмо, 2005. 544 с.
74. Фінансовий менеджмент: навч. посіб: за ред. проф. Г.Г. Кірейцева. К.: ЦУЛ, 2002.
75. Фінансовий менеджмент: теорія і практика: під ред. Е.С.Стояновой. 5-те вид., перераб. і доп. М.: Вид-во «Перспектива», 2000.
76. Чуницька, І. І. Детермінанти методологічного забезпечення стратегічних напрямів розвитку фінансового ринку у контексті актуальних потреб сучасності. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 6. С.18-21.
77. Швець, Н. В. Стратегічне управління регіональним розвитком в Україні: ретроспективний аналіз та сучасний вектор трансформації. *Вісник східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2021. № 3. С.98-108.
78. Шершньова З.Є. Стратегічне управління: Підручник. Вид. 2-ге, перероб. і доп. К.: КНЕУ, 2004. 699 с.
79. Шершньова З.Є. Оборська С.В. Стратегічне управління: Навч. посібник. К.: КНЕУ, 1999.
80. Шульгіна, Л. М., Юхименко, В. В. Сучасні концепції стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2011. № 3. С.79-84.